

Rovira i Agelet, Joan

By Quintí Casals 14 / jul. / 2015

Lloc de naixement:
Barcelona, el Barcelonès

Data naixement:
1868/1869

Data de defunció:
dissabte, març 27, 1920

Lloc de defunció:
Lleida, el Segrià

Advocat i polític. Joan Rovira va pertànyer a una coneguda i destacada nissaga de juristes lleidatans de la segona meitat del segle XIX i tot el segle XX. L'esmentat Rovira Agelet era fill de Josepa Agelet Montaner (Lleida, 1840 – 25.01.1922), que provenia d'una nissaga de comerciants lleidatana, i l'advocat barceloní Joan Rovira Pastor (Barcelona, 1822 – Barcelona, 28.08.1901), casats el 24 de juny de 1865 a Lleida. Rovira Pastor, de 43 anys, era vidu de Maria Saavedra quan es va casar en segones núpcies amb Josepa de 25, amb la qual van tenir tres fills: Joan, Fortunata i Enriqueta Rovira Agelet. La seva germana Fortunata, va casar-se amb Josep Gosé Blàvia, pèrit agrònom, que foren els pares del genial pintor lleidatà Xavier Gosé Rovira (1876–1915), nebot de Joan Rovira Agelet.

Joan Rovira Agelet també era cosí d'Antoni Agelet i Romeu (Lleida, 1874–1943), regidor de l'Ajuntament, alcalde de Lleida en els anys 1905 i 1916, i diputat provincial en els anys 1917 i 1921 amb el Partit Liberal. Ambdós pertanyien a la nissaga liberal encapçalada per Miquel Agelet i Besa (Lleida, 1845–1915), un altre cosí seu, que fou regidor a la Paeria de Lleida, president de la Diputació (1883-1884), i diputat del seu partit pel districte de Lleida en diverses eleccions generals a les Corts (1886, 1893, 1898 i 1901), per Solsona (1891), senador per elecció (1896 i 1899) i senador vitalici des de 1903.

Rovira Agelet va casar-se amb Jacinta Roure Lima, una exiliada cubana que havia arribat a Barcelona amb els seus pares arran de la independència de Cuba. Aquest matrimoni va tenir dos fills: Joan Rovira Roure, advocat; i Josefina Rovira Roure, casada el 1920 amb Aurelio Soria Gómez, tinent d'infanteria.

Rovira Agelet obtingué la llicenciatura de Dret per la Universitat de Barcelona el desembre de 1893 i s'instal·là a Lleida. El seu primer destí fou d'oficial de sala de l'Audiència de Lleida de 1894 a 1901. Seguidament, el 3 de maig de 1895,

obrí un despatx d'advocat a la plaça Constitució (Sant Joan), número 23, en el primer pis. El juny del 1901, amb l'arribada dels liberals fusionistes al poder, fou nomenat jutge municipal de l'Ajuntament de Lleida i vocal de la Junta d'Instrucció Pública.

Inicialment, milità als rengles catalanistes: fou secretari (octubre 1889 - setembre 1890), vicepresident segon (octubre 1891 - setembre 1892) i vicepresident primer (octubre 1892 - setembre 1893) del transcendent Centre Escolar Catalanista (format per estudiants i presidit entre altres per Prat de la Riba, Cambó o Puig i Cadafalch) mentre estudiava Dret a Barcelona. En aquesta línia participà en la constitució i les reunions de l'Assemblea General de Delegats d'Unió Catalanista fundada el 1891. Així, Rovira va estar present, com a delegat de Lleida, en les reunions de Manresa (1892), Reus (1893) i Olot (1895).

Instal·lat a Lleida fou secretari de l'Associació Catalanista de Lleida (novembre de 1894) i participà en la instauració dels Jocs Florals el 1895. Així, el 27 de juliol de 1899, apareixia *La Veu del Segre*, un setmanari en català fundat, entre altres, per Rovira i Agelet, i en el qual feia de redactor. La seva implicació amb el catalanisme fou tan gran que el governador de Lleida José Martos O'Neale, conegut per la seva catalanofòbia, el va voler detenir, l'abril del 1901, tot i que finalment no ho va poder fer per manca de proves. En aquest procés rebé l'ajut del Col·legi d'Advocats de Lleida, «per sas opinions regionalistes, lo Sr. Rovira, en qui han vist sempre à un digne funcionari de l'administració de justícia fidel complidor del seu deber, sens que's tinga noticia dels radicalismes ni censures que se li volen atribuir contra les institucions». (*La Veu del Segre*, 28.01.1900, p. 3).

Amb tot, els seus plantejaments polítics eren molt particulars, ja que era defensor de l'autogovern provincial i no per a la regió o, al seu dia, la Mancomunitat. Aquest peculiar enfocament fou conegut com a *rovirisme* o provincialisme i el separà gradualment del catalanisme que defensava l'autogovern de la regió, per la qual cosa en 1911 es desvinculà de la Lliga i ingressava en el Partit Liberal controlat pels Agelet. Álvarez Pallás considerava que Rovira Agelet era un polític «liberal, sagaz y polemista».

Ja dins el Partit Liberal, passà a dirigir, primer, *El Pallaresa* (1906 i 1912), principal òrgan de difusió dels liberals lleidatans seguidors de la família Agelet; i després *El País*, el diari que dirigia el 1920 quan morí. Abans, en la dècada de 1910 fou degà del Col·legi d'Advocats de Lleida.

Joan Rovira arribà a la Diputació el 1904 en una elecció parcial al districte de la Seu - Sort, tot i que després fou derrotat a les eleccions regulars del 1905 en el mateix districte per la Lliga Regionalista. En aquella primera curta estada a la diputació va exigir, per primer cop en una sessió, que es parlés en català a la Diputació de Lleida.

Posteriorment, assolí una acta en les eleccions de 1909, 1913 i 1917 pel districte de la Seu - Sort. Durant l'annualitat 1911-1912 exercí la vicepresidència de la comissió Provincial i entre 1917 i 1919 va ser president de la Diputació de

Lleida. El novembre de 1917, a la mort d'Enric Prat de la Riba Sarrà, pretengué la presidència de la Mancomunitat de Catalunya, però fou derrotat pel regionalista Josep Puig Cadafalch. Aquell any era membre del Consejo Provincial de Fomento (1917). Un any abans (1916) ocupà un lloc en la primera Junta Provincial i primer comitè executiu del Partit Liberal Autonomista, una refundació del Partit Liberal a Lleida per oposar-se a la puixança de la Lliga Regionalista. El nou partit unia les dues faccions liberals que hi havia fins llavors en la província encapçalades per Miquel Agelet Besa (dinàstica monàrquica) i Emili Riu (demòcrata). La formació apostava per l'autonomia de Catalunya dins Espanya, malgrat que Rovira n'era defensor a nivell provincial i no regional. Així, durant el temps que va estar en la Mancomunitat i la Diputació, va exposar les seves tesis *provincialistes*, amb l'ajut del seu cosí Antoni Agelet, que s'oposaven a les regionalistes autonomistes de la Lliga. Agelet i Rovira temien que la Mancomunitat de Catalunya s'engolís la Diputació de Lleida i la seva realitat provincial amb llaços a l'Aragó, la qual veien diferent de la realitat global de la resta de Catalunya.

I certament la deriva que va adquirir la seva trajectòria política a començaments de 1919 fou clarament espanyolista, ja que s'integrà en el nucli de polítics fundador de la *Unión Monárquica Nacional*, un grup polític fundat a Catalunya per contrarestar la puixança de la Lliga i els republicans catalanistes. El president era Alfons Sala, futur president de la Mancomunitat de Primo de Rivera, i els signants del primer manifest eren elements de l'alta burgesia catalana i l'aristocràcia. Joan Rovira Agelet apareixia encara com a president de la Diputació de Lleida i donava suport al primer manifest, que justificava la creació del grup, que no partit polític el març de 1919, «en la defensa de estos tres grandes principios que forman la base secular de la nación española: Monarquía, Unidad política y Orden social» (Andrade, 1921).

En morir molt jove, el 27 de març de 1920 als 51 anys, seguí la seva estela el seu fill Joan Rovira Roure (Barcelona, 10.12.1899 – Lleida, 27.08.1936), advocat i polític. Casat amb Ana Maria Tarazona, filla del governador militar de Lleida (general Germà Tarazona, un porto-riqueny que havia arribat a Espanya després del desastre del 98), el 1929, un any després d'aprovar les oposicions a advocat de l'Estat. El matrimoni Rovira Tarazona va tenir tres fills: Joan, Germà (Lleida, 1931 – ?), prevere, i Josep Enric (Lleida, 1935 – ?). Rovira Roure fou escollit diputat al Parlament de Catalunya de 1932 per la Lliga Regionalista, i es va convertir en un dels dirigents *lligaires* més actius a Lleida. Situat en la facció més dretana del partit, va assumir càrrecs de responsabilitat com a alcalde de Lleida, entre el juliol de 1935 i mitjan gener de 1936, que deixa en ser nomenat comissari de la Generalitat a primers de febrer de 1936. Detingut durant la Revolució de 1936 com a principal autoritat de Lleida per defensar els eclesiàstics que volien executar les Organitzacions Revolucionàries que havien pres el poder a la Generalitat i el Govern republicà a Lleida. Tot i tenir immunitat parlamentària, fou jutjat pel Tribunal Popular, condemnat a mort i executat el 27 d'agost de 1936. Posteriorment, la seva casa situada a la rambla d'Aragó de Lleida, número 2, fou la primera seu provincial de *Falange (FET) y de las Jons*.

El nét de Joan Rovira Agelet i fill de Rovira Roure, Joan Rovira Tarazona (Lleida, 1930 – Madrid, 1990), també fou un destacat advocat i polític. Des de 1957 fou advocat de l'Estat, el 1971 sotssecretari d'Hisenda i el 1976 de Seguretat Social. Militant de la UCD des de la seva fundació, fou diputat per Càceres des del 1977 fins al 1982. Posteriorment, entre 1986 i 1989, fou diputat per Alacant per Coalición Popular. Entre 1980 i 1982 fou delegat del Govern a Catalunya i durant la Transició, fou ministre de Sanitat i Seguretat Social en el govern d'Adolfo Suárez des del 1979 fins el 1980, implementant la *Reforma Sanitària*.

Dades personals i familiars:

Família:

Era fill de Josepa Agelet Montaner (Lleida, 1840 – 25.01.1922), pertanyent a una nissaga de comerciants lleidatana, i Joan Rovira Pastor (Barcelona, 1822 – Barcelona, 28.08.1901), casats el 24 de juny de 1865. Rovira Pastor, de 43 anys, exercia d'advocat a Barcelona i era vidu de Maria Saavedra quan es va casar en segones núpcies amb Josepa de 25, amb la qual van tenir tres fills: Joan, Fortunata i Enriqueta Rovira Agelet, per la qual cosa Joan tenia dues germanes.

Matrimoni / Fills:

Rovira Agelet va casar-se amb Jacinta Roure Lima, una exiliada cubana que havia arribat a Barcelona amb els seus pares a rel de la independència de Cuba. Aquest matrimoni va tenir dos fills: Joan Rovira Roure, advocat; i Josefina Rovira Roure, casada en 1920, amb Aurelio Soria Gómez, tinent d'infanteria. el seu fill Joan Rovira Roure (Barcelona, 10.12.1899 – Lleida, 27.08.1936), advocat i polític. Casat amb Ana Maria Tarazona, filla del governador militar de Lleida (general Germà Tarazona, un porto-riqueny que havia arribat a Espanya després del desastre del 98), el 1929, un any després d'aprovar les oposicions a advocat de l'Estat. El matrimoni Rovira Tarazona va tenir tres fills: Joan, Germà (Lleida, 1931 – ?), prevere, i Josep Enric (Lleida, 1935 – ?). Rovira Roure fou escollit diputat al Parlament de Catalunya de 1932 per la Lliga Regionalista, i es va convertir en un dels dirigents lligaires més actius a Lleida. Situat en la facció més dretana del partit, va assumir càrrecs de responsabilitat com a alcalde de Lleida, entre el juliol de 1935 i mitjan gener de 1936, que deixa en ser nomenat comissari de la Generalitat presidida per Companys a primers de febrer de 1936. Detingut durant la Revolució de 1936 com a principal autoritat de Lleida per defensar els eclesiàstics que volien executar les Organitzacions Revolucionàries que havien pres el poder a la Generalitat i el Govern republicà a Lleida. Tot i tenir immunitat parlamentària, fou jutjat pel Tribunal Popular, condemnat a mort i executat el 27 d'agost de 1936. Posteriorment, la seva casa situada a la rambla d'Aragó de Lleida, número 2, fou la primera seu provincial de Falange (FET) y de las Jons.

D'altre parentiu:

La seva germana Fortunata va casar-se amb Josep Gosé Blàvia, pèrit agrònom, que foren els pares del genial pintor lleidatà Xavier Gosé Rovira (1876–1915), cosí de Joan. Joan Rovira Agelet també era cosí d'Antoni Agelet i Romeu (Lleida, 1874–1943), regidor de l'ajuntament, alcalde de Lleida en 1905 i 1916, i diputat provincial en 1917 i 1921 amb el Partit Liberal. Ambdós pertanyien a la nissaga liberal dels Agelet encapçalada per Miquel Agelet i

Besa (Lleida, 1845–1915), un altre cosí seu, que fou regidor a la Paeria de Lleida, president de la Diputació (1883-1884), i diputat del seu partit pel districte de Lleida en diverses eleccions generals a les Corts (1886, 1893, 1898 i 1901), per Solsona (1891), senador per elecció (1896 i 1899) i senador vitalici des de 1903. El nét de Joan Rovira Agelet i fill de Rovira Roure, Joan Rovira Tarazona (Lleida, 1930 – Madrid, 1990), també fou un destacat advocat i polític. Des de 1957 fou advocat de l'Estat, el 1971 sotssecretari d'Hisenda i el 1976 de Seguretat Social. Militant de la UCD des de la seva fundació, fou diputat per Càceres des del 1977 fins al 1982. Posteriorment, entre 1986 i 1989, fou diputat per Alacant per Coalición Popular. Entre 1980 i 1982 fou delegat del Govern a Catalunya i durant la Transició, fou ministre de Sanitat i Seguretat Social en el govern d'Adolfo Suárez des del 1979 fins el 1980, implementant la Reforma Sanitària.

Lloc habitual de residència:

Lleida

Llocs successius de residència i datació:

Lleida (gairebé tota la vida)

Dades com a diputat de la Mancomunitat:

Districte:

Seu d'Urgell-Sort

Diputació a què pertanyia:

Lleida

Responsabilitats que tingué a la Diputació:

Fou president de la Diputació de Lleida (1917-1919), escollit president el 2 de maig de 1917 amb 14 dels 19 vots emesos (5 en blanc).

Partit pel qual es presentà:

Partit Liberal

Resultats electorals (vots) en cada elecció disputada:

Joan Rovira es va presentar al districte de la Seu - Sort a les eleccions del 9 de març de 1913 encapçalant el Partit Liberal i obtingué la majoria de vots davant els seus adversaris. Rovira fou el candidat més votat amb 4.410 vots i renovà l'escó. En 1917 (eleccions de l'11 de març) tornava a posar-se a elecció el districte de la Seu - Sort. Joan Rovira renovà el seu escó per tercer cop consecutiu com a segon candidat més votat amb 5.606 vots, només per darrere del seu company liberal Eugeni Pol Vives.

Activitats o intervencions significatives com a diputat de la Mancomunitat:

El 1913 entrà a formar part de la Mancomunitat de Catalunya dins el grup de monàrquics liberals format per 21 diputats, el qual només estava per darrere dels republicans (26 diputats) i per davant de la Lliga (20 diputats) el 1914. En 1917 en la Mancomunitat figurava en el grup de monàrquics liberals format per 21 diputats, el qual només anava per darrere de la Lliga amb 27 i estava empatat amb els republicans catalanistes a 21. Durant aquest mandat, el novembre de 1917, després de la mort d'Enric Prat de la Riba, fou candidat a la

presidència de la Mancomunitat de Catalunya, davant el regionalista Josep Puig Cadafalch. L'elecció d'un nou president va situar a Puig com a candidat de la Lliga Regionalista i al president de la Diputació de Lleida, Joan Rovira i Agelet, com a candidat liberal i dinàstic amb el suport dels republicans que estaven dolguts amb la Lliga perquè formava part del govern alfonsí de concentració de Dato. Puig va guanyar, contra pronòstic, per 48 vots contra 39 de Rovira i va ser nomenat president de la Mancomunitat el 29 de novembre de 1917. En aquesta elecció Joan Rovira es va veure perjudicat pel canvi d'orientació en la votació d'alguns diputats lleidatans liberals (Romà Sol Mestre i Josep Maria Espanya) i republicans (Alfred Perenya i Josep Estadella) que votaren a Puig, els primers, o s'abstingueren, els altres. Segons Romà Sol Clot, els diputats liberals lleidatans, entre els quals hi havia el seu avi, votaren en contra de Rovira per la seva desafortunada actuació, com a president de la diputació, en la vaga general revolucionària de l'estiu de 1917 i la seva orientació provincialista enfront l'autonomista dels dissidents. Joan Rovira explicà la seva decepció dies després en una conferència al Centre Liberal de Lleida (06.12.1917), titulada «Les últimes sessions de la Mancomunitat y la política lleidatana», en què l'autor acusava de traïció a Sol, Espanya, Perenya i Estadella. («El Pallaresa», 06.12.1917).

Pertinença a organismes de direcció, comissions,... de la Mancomunitat:
Membre de la Comissió d'Obres Hidràuliques en la Mancomunitat (1917).

Dades professionals:

Formació general (estudis):

Llicenciat en Dret per la Universitat de Barcelona el desembre de 1893

Activitat econòmica:

El seu primer destí fou d'oficial de sala de l'Audiència de Lleida de 1894 a 1901. El 3 de maig de 1895, obrí un despatx d'advocat a la Plaça Constitució (Sant Joan), número 23, en el primer pis. El juny del 1901 fou nomenat jutge municipal de l'Ajuntament de Lleida.

Pertinença a organitzacions econòmiques i professionals:

En la dècada de 1910 fou degà del Col·legi d'Advocats de Lleida.

Associacions culturals/ciutadanes:

Participà en la instauració dels Jocs Florals de Lleida el 1895. Associació Catalanista de Lleida el 1894 i representà a Lleida en diverses assemblees de la Unió Catalanista.

Ideologia i activitat política:

Ideologia:

Liberal

Militància política:

Unió Catalanista (1891-1901) Associació Catalanista de Lleida (novembre de 1894) Lliga Regionalista (1901-1911) Partit Liberal (1911-1920)

Càrrecs polítics:

En 1916 ocupava un lloc en la primera Junta Provincial i primer Comitè Executiu del Partit Liberal Autonomista, una refundació del Partit Liberal a Lleida.

Càrrecs públics:

Vocal de la Junta d'Instrucció Pública el 1901. Diputat provincial el 1904 en una elecció parcial pel districte de la Seu - Sort. Diputat provincial pel districte de la Seu - Sort el 1909. L'anualitat 1911-1912 exercí la vicepresidència de la comissió Provincial.

Processos judicials:

El governador de Lleida José Martos O'Neale, conegut per la seva catalanofòbia, el va voler detenir, l'abril del 1901, tot i que finalment no ho va poder fer per manca de proves.

Bibliografia:**Obra personal:**

Fundador, entre altres, el 27 de juliol de 1899, de *La Veu del Segre*

Va dirigir, primer, *El Pallaresa* (1906 i 1912), principal òrgan de difusió dels liberals lleidatans seguidors de la família Agelet; i després *El País*, el diari que dirigia el 1920 quan morí.

«Les últimes sessions de la Mancomunitat y la política lleidatana», *El Pallaresa*, 06/12/1917.

Estudis sobre la seva figura:**Veure diccionari:**

Josep Armengol Segú, «Joan Rovira Agelet», *Diccionari biogràfic de les terres de Lleida: política, economia, cultura i societat: segle XX*. Lleida: Alfazeta, 2010, p. 345-346.

Fonts i bibliografia

Arxiu de Sant Joan. Baptismes: Registre: 532, p. 134 (Juan Rovira Tarazona)

Arxiu de Sant Joan. Matrimonis: Registre: 141, p. 52v. (matrimoni Rovira Pastor / Agelet Montaner)

Arxiu de Sant Joan. Defuncions: Registres: 745, p. 177v.

Benito Mariano Andrade, *Castilla ante el separatismo catalán*, Madrid, Reus, 1921, pp. 78-82.

Josep Miquel García, *Xavier Gosé (1876-1915)*, La Banqueta, número 23. Lleida: Ajuntament de Lleida, 1996, pp. 7-9.

Albert Balcells, Enric Pujol, Jordi Sabater, *La Mancomunitat de Catalunya i l'autonomia*. Barcelona: Proa, 1996.

Conxita Mir, *Lleida (1890-1936): caciquisme polític i lluita electoral*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1985, p. 121, 154, 174, 206, 208, 279, 281 i 283.

Joaquim Coll i Amargós i Jordi Llorens i Vila, *Els quadres del primer catalanisme polític, 1882-1900*. Barcelona, L'Abadia de Montserrat, 2000, p. 263.

Josep Gelonch, *Falange i poder: Lleida durant la dictadura franquista*, Universitat de Lleida, Facultat de Lletres, departament d'història, tesi doctoral, 2010, p. 134.

Manuel Jiménez Catalán. *La imprenta en Lérida: Ensayo bibliográfico (1479-1917)*, edició Lola González, Lleida, Universitat de Lleida, 1997, p. 500.

Josep Lladonosa, «Protagonisme lleidatà dins la política catalana durant el primer terç del segle (1900-1936)», *Diario de Lérida*, 02.05.1978, p. 3.

José Enrique Rovira, «Historia de un compañero mártir», *Abogados del Estdo*, número 29, juliol-setembre 2010, pp. 20-24.

Josep Varela, *Converses a Lleida*. Lleida: Virgili i Pagès, 1988, pp. 277-293. (conversa amb Romà Sol Clot)

Diario de Lérida, 02.11.1969, p. 7. «Entrevista a José María Álvarez Pallás».

Lista de los abogados del Iltre. Colegio de Lérida en el año económico de 1895 a 1896. Lleida: Imprenta y Librería de José Antonio Pagés, 1895, p. 3

Expediente personal del Oficial de Sala Juan Rovira Agelet. (1894-1901). AHN/ 2.3.1.9.1// FC-Mº JUSTICIA_MAG_JUECES, 4869, Exp.10373

Pares: Sanchiz:

<http://gw.geneanet.org/sanchiz?lang=es&p=juan&n=rovira+agelet>

Boletín Oficial del Consejo Provincial de Fomento de Lérida, número 37, 31.01.1917, p. 3.

El Conqués, 03.04.1920, p. 3.

Diario de Lérida, 08.05.1971, p. 5 i 16; 23.10.1971, p. 1; 02.05.1978, p. 3.

El Siglo Futuro, número 7.998, 22.08.1901, p. 2.

El Sol, 28.03.1920, pàgina 7.

La Comarca de Lleyda, 05.05.1901, p. 3; 30.06.1901, p. 2; 01.09.1901, p. 3; 17.11.1901, p. 3.

La Vanguardia, 13.12.1893, p. 2; 28.08.1901, p. 1; 29.08.1901, p. 6; 18.11.1920, p. 10 (casament filla); 25.01.1922, p. 15 (mort mare)

La Veu del Segre, 28.01.1900, p. 3; 04.03.1905, p. 3; 23.05.1905, p. 1.

Fotografia de portada: Família Soria Vilallonga (descendents)

Imatges i documents:

Signatura del personatge:

Opinions sobre el personatge per part d'altres personalitats significatives:

Álvarez Pallás considerava que Rovira Agelet era un polític «liberal, sagaz y polemista». («Diario de Lérida», 02.11.1969, p. 7. «Entrevista a José María Álvarez Pallás».)

Documentació:

 [Informació sobre la seva mort i enterrament.](#)

 [Fotografia de «La Ilustración Artística», número 1544, p. 502. El cinquè per l'esquerra dels de dalt és Joan Rovira.](#)